

Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη και μία ζοφερή ανάγνωση για την Κύπρο

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) μόλις δημοσίευσε την έκθεσή της, σχετικά με τις στατιστικές για τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ για το πρώτο εξάμηνο του 2024. Πρόκειται για ένα θέμα που βρίσκεται κοντά στην καρδιά των πολύπαθων Κυπρίων καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας. Δυστυχώς, αποτελεί ζοφερό ανάγνωσμα για την Κύπρο. Δεν υπάρχει καμία ανάπαυλα στις ψηλές τιμές- λες και οι Κύπριοι χρειάζονταν μια έκθεση να τους το πει.

Όσον αφορά τις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος για τα νοικοκυριά, η Κύπρος κατατάσσεται στην 7η θέση βάση ακρίβειας, με τιμή περίπου 33 σεντς την κιλοβατώρα, υψηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι περίπου 28 σεντς. Αυτό ισχύει για τους μεσαίους καταναλωτές με ετήσια κατανάλωση μεταξύ 2 500 και 5 000 κιλοβατώρα. Η Ελλάδα τα κατάφερε πολύ καλύτερα, καταλαμβάνοντας την 17η θέση με τιμή λίγο πάνω από 20 σεντς ανά κιλοβατώρα. Η διαφορά μεταξύ των δύο χωρών έγκειται στο γεγονός ότι το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο είναι περίπου 22%, ενώ στην Ελλάδα είναι ένα επιβλητικό 52%.

Η κατάσταση είναι ακόμη πιο ζοφερή όταν οι τιμές αυτές εξετάζονται σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης. Με αυτούς τους όρους, αγοραστικής ισοτιμίας, οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας ήταν οι ψηλότερες στην Τσεχική Δημοκρατία (42.2 σεντς) και στην

Κύπρο (36.1 σεντς). Οι χαμηλότερες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας αντίστοιχα ήταν στη Μάλτα (14 σεντς) και στο Λουξεμβούργο (15.3 σεντς).

Εκτός από το κόστος του καυσίμου που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, το μερίδιο ΦΠΑ και άλλων φόρων και τελών που επιβάλλει η κυβέρνηση στους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος των οικιακών καταναλωτών στη συνολική τιμή, συμβάλλει στην κάκιστη περίπτωση της Κύπρου.

Στην Κύπρο το εν λόγω ποσοστό ήταν λίγο κάτω από 35%, το τέταρτο υψηλότερο στην Ευρώπη και πολύ πάνω από τον αντίστοιχο μέσο όρο, που είναι περίπου 23%. Υπάρχουν τεράστια περιθώρια μείωσης αυτού του ποσοστού για την Κύπρο. Στην Ελλάδα χαρακτηριστικά, το ποσοστό αυτό ήταν μόνο περίπου 15%. Ένα εύλογο ερώτημα είναι τί εμποδίζει την Κύπρο να πλησιάσει την Ελλάδα σε ότι αφορά των ποσοστό των φόρων, ιδιαίτερα δεδομένης της δυσπραγίας που προκαλούν στους Κύπριους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας οι υψηλές τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι υπάρχουν τέσσερις χώρες που δεν επιβάλλουν καθόλου πρόσθετους φόρους και τέλη εκτός από τον ΦΠΑ. Και άλλες πέντε χώρες που προχώρησαν ακόμα παραπέρα, μέσω αρνητικών φόρων, δίνοντας ουσιαστικά επιδοτήσεις και αποζημιώσεις στους καταναλωτές τους αντί να τους φορολογούν. Όλα αυτά είναι νόμιμα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συστήματος.

Η κατάσταση δεν είναι καλύτερη όσον αφορά τους μη οικιακούς καταναλωτές, δηλαδή τη βιομηχανία. Η Κύπρος είναι η δεύτερη πιο ακριβή χώρα στην Ευρώπη με περίπου 25 σεντς την κιλοβατώρα, με τους φόρους και τα τέλη να διαδραματίζουν και πάλι σημαντικό ρόλο.

Η καύση ντίζελ και μαζούτ για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι ακριβή. Δεν είναι όμως μόνο το καύσιμο ακριβό, αλλά και το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών. Η μετάβαση σε φυσικό αέριο θα μπορούσε να μειώσει την προ-φόρων τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας κατά περίπου 35-40%.

Οι Κύπριοι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας πληρώνουν το τίμημα για το φιάσκο του έργου εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στο Βασιλικό.

Ωστόσο, υπάρχει μια αχτίδα ελπίδας με την επικείμενη επιστροφή της Πλωτής Μονάδας Μεταφοράς Φυσικού Αερίου (FSRU) Προμηθέας, στην Κύπρο. Ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Παπαναστασίου δήλωσε ότι με την άφιξη του Προμηθέας, το έργο στο Βασιλικό θα μπορούσε να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2025, με τις εισαγωγές υγροποιημένου

φυσικού αερίου να ξεκινούν στις αρχές του 2026. Αυτό θα ήταν σκόπιμο, καθώς οι τιμές αναμένεται να μειωθούν σημαντικά μέχρι τότε, με την είσοδο τεράστιων ποσοτήτων νέου υγροποιημένου φυσικού αερίου στις αγορές.

Αλλά μέχρι τότε, η κυβέρνηση θα μπορούσε να κάνει πολλά για να βοηθήσει τους οικιακούς καταναλωτές, μειώνοντας τους φόρους και τα τέλη σε επίπεδα ανάλογα της Ελλάδας, δηλαδή στο 15% των συνολικών τιμών. Αυτή και μόνο η ενέργεια θα μπορούσε να μειώσει τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας από 33 σεντς την κιλοβατώρα, στα 25 σεντς.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*